

Національний університет водного господарства та природокористування
Навчально-науковий інститут водного господарства та
природооблаштування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова науково-методичної
ради НУВГП
е-підпис Олег ЛАГОДНЮК
13.06.2021 р.

01-05-142S

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

SYLLABUS

Економічна і соціальна географія України		Economic and social geography of Ukraine	
Шифр за ОП	ОК 31	Code in Educational Program	
Освітній рівень: бакалаврський (перший)		Educational level: Bachelor's (first)	
Галузь знань Природничі науки	10	Field of knowledge Natural Sciences	
Спеціальність Географія	106	Field of study: Geography	
Освітня програма: «Конструктивна географія, управління водними та мінеральними ресурсами»		Educational Program: «Constructive geography, water and mineral resources management»	

м. Рівне - 2021

Силабус освітньої компоненти навчальної дисципліни «Економічна і соціальна географія України» для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Конструктивна географія, управління водними та мінеральними ресурсами» спеціальності 106 Географія. Рівне. НУВГП, 2021. 11 стор.

ОП на сайті університету: <http://ep3.nuwm.edu.ua/19413/>
(<http://ep3.nuwm.edu.ua/20959/>)

Розробник силабусу: *Романів Оксана Яківна, кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри геології та гідрології, в.о. завкафедри геології та гідрології Національного університету водного господарства та природокористування*

Силабус схвалений на засіданні кафедри
Протокол № 8 від "29" квітня 2021 року

Завідувач кафедри: *Романів Оксана Яківна, кандидат географічних наук, доцент, в.о. завкафедри геології та гідрології Національного університету водного господарства та природокористування.*

Керівник (гарант) ОП: *Романів Оксана Яківна, кандидат географічних наук, доцент, в.о. завкафедри геології та гідрології Національного університету водного господарства та природокористування.*

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ ВГП
Протокол №10від "27"травня 2021 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІ ВГП:
Хлапук Микола Миколайович, доктор технічних наук, професор.

СЗ №-2918

© Романів О.Я., 2021
© НУВГП, 2021

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	<i>бакалавр</i>
Освітня програма	<i>Конструктивна географія, управління водними та мінеральними ресурсами</i>
Спеціальність	<i>106 Географія</i>
Рік навчання, семестр	Третій рік, V семестр
Кількість кредитів	5
Лекції:	36
Практичні заняття:	36
Самостійна робота:	108
Курсова робота:	<i>ні</i>
Форма навчання	<i>денна</i>
Форма підсумкового контролю	<i>екзамен</i>
Мова викладання	<i>українська</i>
ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА	
Лектор	<div style="display: flex; align-items: center;"> <div> <p><i>Романів Оксана Яківна, кандидат географічних наук, доцент, в.о. завкафедри геології та гідрології Національного університету водного господарства та природокористування.</i></p> </div> </div>
Вікіситет	URL: https://cutt.ly/cv1rqwP
ORCID	URL: https:// : orcid.org/0000-0002-2870-1322
Як комунікувати	<p><i>Навчальні заняття можуть проводитися за допомогою електронного ресурсу – платформи дистанційного навчання Moodle та безкоштовного додатка для комунікацій Google Hangouts Meet</i> https://meet.google.com/ з пакета Google for Education.</p> <p><i>Вхід для використання наведених інформаційних технологій здійснюється через корпоративну пошту, яка надається студентам та працівникам університету. Корпоративна пошта викладача:</i> o.ia.romaniv@nuwm.edu.ua</p>

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ

Анотація освітньої компоненти, в т.ч. мета та цілі

Курс «Економічна і соціальна географія України» спрямований на всебічне ознайомлення студентів з особливостями державної території і кордонів України, суспільно-географічними параметрами адміністративно-територіального устрою держави, галузевою та територіальною структурою господарства, з особливостями територіальної організації соціально-економічної сфери України. Розглядаються районні соціально-економічні відмінності та проблеми збалансованого регіонального розвитку. Метою курсу є формування в студентів-географів цілісної системи знань щодо економіко-географічної ситуації в Україні та економіко-географічного українознавчого мислення, підготовка студентів до проведення самостійних економіко-географічних досліджень.

Посилання на розміщення освітнього компоненту на навчальній платформі Moodle

<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=1034>

Компетентності

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

СК2. Здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства.

СК7. Знання і використання специфічних для географічних наук теорій, парадигм, концепцій та принципів відповідно до спеціалізації.

СК12. Здатність демонструвати розуміння географічних аспектів взаємодії в системі «природа-господарство-населення».

СК13. Здатність використовувати теоретичні знання та практичні навички для характеристики геосистем регіонального та локального рівнів.

Програмні результати навчання (ПРН). Результати навчання (РН)

ПР1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук.

ПР2. Знати і розуміти основні види географічної діяльності, їх поділ.

ПР3. Пояснювати особливості організації географічного простору.

ПР4. Аналізувати географічний потенціал території.

ПР5. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічних наук.

ПР17. Характеризувати комплексно природні, демогеографічні, соціально-економічні умови і ресурси територіальних об'єктів різних рангів, проводити експертизи та складати географічні, геологічні, гідрологічні, геоекологічні висновки, акти та рекомендації, принципові проектні схеми та обґрунтовувати пріоритетні напрями просторового розвитку.

Структура та зміст освітнього компонента

Перелік тем:

Тема 1. Основи соціально-економічної географії України. Україна на економічній та політичній карті світу.

Тема 2. Історико-географічні аспекти формування території України та її господарського освоєння.

Тема 3. Оцінка природно-ресурсного потенціалу України.

Тема 4. Етно-демографічні особливості України.

Тема 5. Загальна характеристика економіки України.

Тема 6. Паливно-енергетичний комплекс України.

Тема 7. Територіальна організація металургійного комплексу України.

Тема 8. Машинобудівний комплекс України.

Тема 9. Хімічний комплекс

Тема 10. Лісова і деревообробна промисловість України.

Тема 11. Агропромисловий комплекс України.

Тема 12. Соціальний комплекс України.

Тема 13. Особливості суспільно-географічного районування України.

Тема 14. Порівняльна суспільно-географічна характеристика економічних районів України: Донецького, Столичного, Центрального, Північно-Східного, Причорноморського, Придніпровського, Подільського, Карпатського, Північно-Західного.

Тема 15. Зовнішні економічні зв'язки.

Тема 16. Особливості та перспективи розвитку України.

Засоби навчання, які застосовуються під час викладання: технічні засоби (радіо- і телепередачі, звуко- і відеозаписи); мультимедіа-, відео- і звуковідтворююча, проекційна апаратура; комп'ютери,

комп'ютерні системи та мережі; програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання, Інтернет-опитування тощо); бібліотечні фонди (підручники і навчальні посібники, методичні рекомендації, наукова література).

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

1. Аналітичні навички
2. Гнучкість розуму
3. Здатність логічно обґрунтовувати позицію
4. Знаходити вихід з складних ситуацій
5. Ініціативність
6. Комплексне рішення проблем
7. Критичне мислення
8. Управлінські якості
9. Формування власної думки та прийняття рішень

Форми та методи навчання

Форми проведення занять: лекції та практичні роботи. Окремі питання тем виносяться на самостійне опрацювання студентів.

Методи та технології навчання: кейси, проектні технології навчання, мультимедійні технології.

Порядок та критерії оцінювання

Процедури проведення поточного та підсумкового контролів знань здобувачів у НУВГП регламентовано Положенням про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти <http://er3.nuwm.edu.ua/15311/>.

Система оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою. Ця шкала розподіляється на дві частини: 60 балів – поточна складова оцінювання; 40 балів – модульна складова оцінювання.

Передбачено два модульних контролі знань.

Модульний контроль проходить у формі тестування із застосуванням системи Moodle.

У тесті 32 запитання різної складності:

- рівень 1 – 26 запитань по 0,5 бала (13 балів),
- рівень 2 – 5 запитань по 1,0 балу (5 балів),
- рівень 3 – 1 запитання по 2,0 бали (2 бали).

Усього – 20 балів.

Час тестування обмежений – 30 хвилин. Дата тестування призначається за тиждень до його проведення та повідомляється студентові.

Поточна складова оцінювання (60 балів) накопичується студентом у процесі виконання практичних робіт. Всього є в курсі 18 практичних занять. Кожне з них оцінюється у 3 бали. Ще 6 балів студенти отримують за виконання індивідуальних завдань, які додатково пропонуються їм на вибір у завданнях практичних робіт (есе, реферати, презентації тощо).

Загальна інтегральна оцінка розраховується як сума балів, накопичена студентом за роботу впродовж семестру.

Поєднання навчання та досліджень

Здобувачі, які успішно складають модульні контролю з навчальної дисципліни та вчасно виконують завдання практичних робіт мають можливість долучитися спільно з викладачем курсу до виконання наукових досліджень, участі в науково-дослідницьких темах, підготувати спільні наукові публікації. Досвід такої співпраці із студентами практикується постійно.

Інформаційні ресурси

Основна література

1. Барановський М. О. Економічна та соціальна географія України: реальний сектор економіки : навчальний посібник. Ніжин : Видавець Лисенко М. М., 2018. 376 с.
2. Дністрянский М. С. Етногеографія України : навч. посібник. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2008. 232 с.
3. Дністрянский М. С. Етнополітична географія України: проблеми теорії, методології, практики : монографія. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2006. 490 с.
4. Доценко А. І. Адміністративно-територіальний устрій і розселення в Україні. К. : РВПС України НАНУ, 2003. 76 с.
5. Заставецька Л. Б. Системи розселення і геопросторові проблеми вдосконалення адміністративно-територіального устрою України: монографія. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2013. 331 с.
6. Маруняк Є. О. Глобалізація та її вплив на розвиток регіонів України. К. : Реферат, 2007. 224 с.
7. Мезенцев К. В. Суспільно-географічне прогнозування регіонального розвитку : монографія. ВПЦ «Київський університет», 2005. 253 с.
8. Мезенцев К. В., Підгрушний Г. П., Мезенцева Н. І. Регіональний розвиток в Україні: суспільно-просторова нерівність та поляризація : монографія. К. : Прінт сервіс, 2014. 132 с.
9. Мезенцева Н. І. Економічна і соціальна географія України:

навчально-методичний посібник. Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2010. 239 с.

10. Мезенцева Н. І., Мезенцев К. В. Суспільно-географічне районування України : навч. посібник. К. : ВПЦ «Київський університет», 2000. 228 с.

11. Мезенцева Н.І. Економічна та соціальна географія України. Районна частина. Електронний підручник / автор і упорядник Мезенцева Н.І. К., 2008. 244 с.

12. Мікула Н. Міжтериторіальне та транскордонне співробітництво : монографія. Львів : ІРД НАН України, 2004. 395 с.

13. Немець Л.М., Вірченко П.А., Сільченко Ю.Ю. Економічна і соціальна географія України : навчальний посібник. Харків: ФОП Грицак С.Ю., 2014. 324 с.

14. Паламарчук М. М., Паламарчук О. М.. Економічна і соціальна географія України з основами теорії : посібник. К. : Знання, 1998. 416 с.

15. Регіони України: проблеми та пріоритети соціально-економічного розвитку : монографія / За ред. З. С. Варналія. К. : Знання України, 2005. 498 с.

16. Руденко В.П. Географія природно-ресурсного потенціалу України. – У 3-х част.: підручн. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2010. 552 с.

17. Структурні трансформації в економіці України: динаміка, суперечності та вплив на економічний розвиток : наукова доповідь / [Шинкарук Л.В., Бевз І.А., Барановська І.В. та ін.] ; за ред. чл.-кор. НАН України Л.В. Шинкарук; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». К., 2015. 304 с.

18. Територіальна структура господарства і розселення населення в Україні / За ред. В. П. Нагірної. К. : Акад. праці і соц. відносин Федер. проф. спілок України, 2010. 280 с.

19. Яворська В. В. Регіональні геодемографічні процеси в Україні : монографія. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2013. 384 с.

Додаткова література

1. Адміністративно-територіальний устрій України: Історія та сучасність / За ред. В. Г. Яцуби. К. : Секретаріат Кабінету Міністрів України, 2002. 269 с.

2. Дудник І. М., Литовченко І. В. Суспільно-екологічне районування території (географічний підхід) : монографія. К. : ІМВ НАУ, 2011. 189 с.

3. Заставний Ф. Проблеми депресивності в Україні (соціально-економічної, екологічної, демографічної): Монографія. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2006. 348 с.

4. Захарченко В. І. Трансформаційні процеси у промислових територіальних системах України : монографія. Вінниця : Гіпаніс, 2004. 547 с.

5. Іщук С. І. Промислові комплекси України. Наукові основи територіальної організації : навч. посібник. К. : Вид-во ПАЛИВОДА А.В.,

2003. 248 с.

6. Підгрушний Г. П. Промисловість і регіональний розвиток України : монографія. К. : Інститут географії НАН України, 2009. 300 с.

7. Трансформація структури господарства України: регіональний аспект : монографія / За ред. Г. В. Балабанова, В. П. Нагірної, О. М. Нижник. К. : Міленіум, 2003. 404 с.

8. Шевчук Л. Т. Соціальна географія : навч. посібник. Київ : Знання, 2007. 349 с.

Інформаційні ресурси

1. Державний служба статистики URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

2. Національний атлас України. URL: <http://wdc.org.ua/atlas/>

Дедлайни та перескладання

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється згідно «Порядку ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП», розміщений документ за покликанням <http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/>. За цим документом реалізується і право студента на повторне вивчення дисципліни чи повторне навчання на курсі. Передача модульних контролів здійснюється згідно документу, який розміщений за покликанням <https://nuwm.edu.ua/strukturni-pidrozdili/navch-nauk-tsentr-nezalezhnogo-otsiniuvannia-znan/dokumenty>.

Оголошення стосовно дедлайнів здачі виконаних практичних робіт, звітів про самостійну роботу з навчальної дисципліни відповідно до політики оцінювання оприлюднюються на сторінці даної дисципліни на платформі MOODLE <https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=1034> за календарем.

Неформальна та інформальна освіта

На сьогодні існують відкриті онлайн-курси таких платформ, як Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn тощо. При цьому важливо, щоб знання та навички, що формуються під час проходження певного онлайн-курсу чи його частин, мали зв'язок з навчальними результатами навчальної дисципліни. Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, викладені у Положенні про неформальну та інформальну освіту у НУВГП <http://nuwm.edu.ua/sp/neformalna-osvita>

Практики, представники бізнесу, фахівці, залучені до викладання

Під час викладання курсу здійснюється залучення до навчання та викладання практиків, які мають досвід у сфері управління просторовим соціально-економічним розвитком. Зокрема це представники групи радників мера міста Рівного, а саме його очільник Тарас Бик. Група радників займається проблемами розвитку міського

середовища, інтегрованим та сталим міським розвитком, налагодженням міжнародних зв'язків міста Рівне та іншими питаннями, які тісно переплітаються із змістом навчальної дисципліни.

Правила академічної доброчесності

В НУВГП активно пропагується політика «нульової толерантності» до будь-яких проявів академічної недоброчесності для всієї академічної спільноти університету. Здійснюється:

- перевірка навчальних завдань на плагіат (есе, рефератів);
- неприпустимим є списування та обман в освітньому процесі;
- оцінки за роботи, в яких був виявлений плагіат, анулюються.

Більше інформації за покликанням «Кодекс честі студента» <http://ep3.nuwm.edu.ua/4917/>

Вимоги до відвідування

Студентові не дозволяється пропускати заняття без поважних причин. За об'єктивних причин пропуску занять (лікарняні, мобільність тощо) студенти можуть самостійно вивчити пропущений матеріал, який розміщений на платформі MOODLE.

Студент має право оформити індивідуальний графік навчання згідно положення <http://ep3.nuwm.edu.ua/6226/>.

Здобувачі можуть на заняттях використовувати мобільні телефони та ноутбуки, але виключно для навчальної мети з цієї дисципліни.

Оновлення

З ініціативи викладача зміст даного курсу оновлюється щорічно з урахуванням змін у законодавстві України, наукових досягнень та сучасних практик в сфері соціально-економічного розвитку. Студенти мотивовані долучатись до оновлення змісту дисципліни шляхом внесення пропозицій викладачу стосовно нових форм роботи та вивчення нових тем. За ініціативність студентам можуть нараховуватися додаткові бали.

Академічна мобільність. Інтернаціоналізація

Здобувачі вищої освіти можуть отримати окремі результати навчання у вітчизняних та іноземних ЗВО (через освоєння освітніх компонентів або сертифікованих програм у статусі зарахованого слухача), такі результати навчання можуть бути предметом визнання. Більше інформації про академічну мобільність у Положенні про академічну мобільність учасників освітнього процесу НУВГП <http://ep3.nuwm.edu.ua/4398/> та Порядку перезарахування

*результатів навчання за програмами академічної мобільності в
НУВГП <http://ep3.nuwm.edu.ua/19458/>*

Лектор

*Романів Оксана Яківна,
кандидат географічних наук, доцент*